

De impact van vooroordelen tegen jongeren met een jeugdzorgachtergrond op hun
ervaringen in het hoger onderwijs: een systematische literatuurstudie

Student: D. Naafs (s4267818)

Begeleider: mr. L. Wieldraaijer-Vincent

2e beoordelaar: drs. E. de Vries

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2024

Abstract

There is some research on the impact of youth care on students in higher education. These students face various challenges, including biases. This systematic review aimed to understand the influence of biases on the experiences of students with a youth care background in higher education. The research utilized thematic analysis and synthesis of ten articles.

This review revealed that biases often affect students' experiences in higher education. However, the extent and nature of this impact vary based on individual circumstances. Despite differences, the results indicate the presence of generalizable situations, in which four themes were identified: self-image, seeking help, performance pressure and building a network.

Many students had trouble with their self-image due to biases, doubting their ability for higher education. Conversely, some students developed intrinsic motivation due to the low expectations, boosting their belief in themselves. Another experience was the difficulty to seek help. They were reluctant to reveal their background, because they were afraid of being stigmatized. On to the next theme, performance pressure. Students aimed to defy expectations and prove their capabilities, which came with a lot of performance pressure. Finally, building a network was found to be difficult. Students feared unfair treatment if their background was known, avoiding peers with similar backgrounds and struggling socially.

Overall, bias impacts each student differently, emphasizing the need to listen to individual experiences. Future research should explore the positive aspects and solutions of youth care backgrounds in higher education, as existing studies often overlook these.

Inleiding

Het percentage studenten met een jeugdzorgachtergrond die een diploma behaalt in het hoger onderwijs is aanzienlijk laag (Gross et al., 2020 ; Pecora, 2012). De percentages van pleegzorgalumni die erin slagen om zich in te schrijven voor een studie en uiteindelijk hun bachelordiploma behalen, variëren tussen 1% en 11% (Gross et al., 2020 ; Pecora, 2012). Er zijn meerdere factoren die bijdragen aan deze lage percentages, waaronder vooroordelen (Camarena-Prieto, 2021). In het onderzoek van Elliot & Fitzgerald (2022) spraken alle deelnemers met een achtergrond in jeugdzorg over vooroordelen. Zij vertelden over ervaringen van ontmoediging en lage verwachtingen met betrekking tot het hoger onderwijs (Elliot & Fitzgerald, 2022). Veel onderzoekers hebben gewezen op de stigma's en negatieve stereotyperingen die aan kinderen met een jeugdzorgachtergrond kleven (Ferguson, 2019; Kovarikova, 2017). Vanuit de Self-fulfilling prophecy wordt de impact van deze lage verwachtingen duidelijk (Boser et al., 2014). Hieruit blijkt dat de lage verwachtingen klevend aan de jeugdzorgachtergrond ontmoedigend werken, waardoor studenten geneigd zijn om deze lage verwachtingen waar te maken (Riley & Ungerleider, 2012). Ondanks dat het duidelijk is dat vooroordelen impact hebben op de ervaringen in het hoger onderwijs voor deze studenten, leggen veel onderzoekers de focus op andere obstakels (Hail & Kearney, 2023; Tobolowsky et al., 2019). Er is slechts een beperkt aantal onderzoeken met verhalen rechtstreeks van studenten met een jeugdzorgachtergrond (Tobolowsky et al., 2019). Hierbij zijn vooroordelen regelmatig een klein of geen onderdeel van het onderzoek naar de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs (Hail & Kearney, 2023; Tobolowsky et al., 2019). Om negatieve ervaringen in het hoger onderwijs door vooroordelen te beperken, is het van belang om de impact van vooroordelen op jongeren met een jeugdzorgachtergrond te onderzoeken.

Hoewel veel kinderen en jongeren opgroeien in de zorg van hun ouders, zijn er in elke samenleving kinderen die niet kunnen opgroeien bij hun biologische ouders en in het jeugdzorgsysteem terecht komen (Bergman, 2016). De redenen voor uithuisplaatsing variëren hierbij, bijvoorbeeld het onvermogen van de ouders om de benodigde zorg te bieden (Bergman, 2016; Maaskant & Reinders, 2010). Er wordt geprobeerd passende ondersteuning aan ouders en voogden te bieden om succesvol voor hun kinderen te zorgen (Maaskant & Reinders, 2010), maar in extreme gevallen worden kinderen geconfronteerd met een uithuisplaatsing, waarbij de kinderen in pleegzorg, residentiële jeugdhulp of gezinshuizen terecht komen (Lindner & Hanlon, 2024). Pleegzorg heeft als doel om de thuissituatie van het kind te verbeteren en hereniging met de biologische ouders te faciliteren (Van Holen et al., 2024). Gezinshuizen bieden kleinschalige opvang aan een kleine groep jeugdigen met complexe problemen en/of traumatische ervaringen, waarbij zij worden opgevoed door professionele opvoeders (NJI, 2019). Residentiële jeugdhulpinstellingen bieden verblijf en behandeling aan jeugdigen, zowel vrijwillig als

gedwongen. Zij verblijven in leef- en behandelgroepen, inclusief crisisopvang en jeugdhulpPlus (Richtlijn Residentiële Jeugdhulp voor jeugdhulp en jeugdbescherming, 2021). Dit kinderbeschermingssysteem, ofwel jeugdzorg, is in het leven geroepen om kinderen te beschermen en hun welzijn te bevorderen (Lindner & Hanlon, 2024). Hoewel dit het plan is, zijn er genoeg bijkomende ongewenste effecten, zoals financiële tekortkomingen, mentale problemen en stigmatisering, die invloed kunnen hebben op hun onderwijsloopbaan in het hoger onderwijs (Tobolowsky et al., 2019).

Het hoger onderwijs verwijst naar het onderwijsniveau dat wordt aangeboden op zowel de universiteiten als hogescholen, ook wel bekend als ‘colleges’ in het buitenland (Fuentes, 2023). In het hoger onderwijs zijn jongeren met een jeugdzorgachtergrond aanzienlijk ondervertegenwoordigd en als zij de stap zetten, zijn hun kansen op succes klein (Gross et al., 2020). Jongeren met een jeugdzorgachtergrond ervaren door hun achtergrond regelmatig diverse obstakels en uitdagingen in hun onderwijsloopbaan, wat het slagingspercentage zou kunnen beïnvloeden (Hail & Kearney, 2023). Deze obstakels beïnvloeden persoonlijke ervaringen in het hoger onderwijs, zoals interacties, gebeurtenissen, percepties en emoties (Hail & Kearney, 2023). Studenten met een achtergrond in jeugdzorg kunnen onder andere te maken krijgen met een minderheidsstatus en financiële- en mentale gezondheidsproblemen, waarbij vooroordelen ook een rol kunnen spelen (Hail & Kearney, 2023; Tobolowsky et al., 2019). Een student in het onderzoek van Hail & Kearney (2023) beschreef zijn afhankelijkheid van huisgenoten door financiële problemen als een ‘emotionele reis’. Hij had vooroordelen dat hij vervelend zou zijn voor anderen en vreesde dat mensen hem uit medelijden hielpen. Deze afhankelijkheid omvatte vervoer, basisvoorzieningen zoals meubilair en noodfondsen voor het geval hij zijn huur niet kon betalen. In een onderzoek van Tobolowsky et al. (2019) bleken studenten niet over de financiële middelen te beschikken voor een computer, schoolboeken en andere benodigdheden om opdrachten te voltooien. Verder kunnen sommige studenten in het onderzoek van Myers et al. (2020) zich niet voorzien in hun basisbehoeften tijdens hun onderwijsloopbaan zoals voedsel, onderdak, kleding en hygiëne. Deze financiële beperkingen werden gezien als belangrijke obstakels voor hun succes in het hoger onderwijs. Omdat studenten met een jeugdzorgachtergrond door vooroordelen mogelijk terughoudend zijn om hulp te vragen, vormen deze obstakels een nog groter probleem (Tobolowsky et al., 2019). Bovendien zijn ze soms niet in staat om bij de universiteit of college te komen vanwege gebrek aan vervoer en kampen ze met mentale problemen (Myers et al., 2020).

Jeugdigen die in pleeggezinnen, gezinshuizen of residentiële jeugdhulpinstellingen hebben verbleven, kunnen ook te maken krijgen met trauma's (Morton, 2018). Deze trauma's kunnen gevolgen hebben die doorwerken in het hoger onderwijs (Morton, 2018). Deze ervaringen kunnen onder andere leiden tot mentale problemen, zoals posttraumatische stressstoornis (PTSS) en depressie (King, 2023). Door trauma's in het verleden hebben veel jongeren met een jeugdzorgachtergrond moeite om hulp te

vragen wanneer dat nodig is (Morton, 2018). Ze zijn trots op het feit dat zij hun traumatische geschiedenis hebben overleefd en hebben geleerd om alleen op zichzelf te vertrouwen (Morton, 2018). In plaats van de negatieve stereotypingen die aan hun achtergrond kleven te accepteren of een slachtofferrol aan te nemen, zien deze jongeren hun levensverhalen als getuigenissen van overleven tegen alle verwachtingen in en willen ze geen hulp zoeken (Samuels & Pryce, 2008). Dit is een groot probleem, aangezien de schadelijke effecten van trauma's het leerproces van studenten negatief kunnen beïnvloeden (Morton, 2018). Dit omvat het vermogen om nieuwe informatie op te nemen, waardoor lagere cijfers, verminderde leesvaardigheid en hogere uitvalpercentages het gevolg zijn (Morton, 2018). Hoewel de impact van vooroordelen herhaaldelijk wordt aangekaart in verschillende studies, ligt de nadruk vaak op andere obstakels die studenten met een jeugdzorgachtergrond ervaren in het hoger onderwijs. Dit onderzoek richt zich specifiek op de invloed van vooroordelen, een obstakel dat vaak enigszins over het hoofd wordt gezien.

Uit onderzoek is gebleken dat veel pleegzorgalumni te maken kreeg met vooroordelen (Tobolowsky et al., 2019). Studenten met een achtergrond in jeugdzorg voelen zich, zowel door leraren als jeugdzorgmedewerkers, gestigmatiseerd door hun achtergrond (Tobolowsky et al., 2019). Met stigmatisering wordt bedoeld dat de verwachtingen voor deze groep jongeren zo laag worden gesteld, dat veel jongeren niet eens overwegen om naar het hoger onderwijs te gaan (Elliot & Fitzgerald, 2022). Dit gevoel van sociale verschillen en devaluatie, kan door verschillende vormen van vooroordelen tot uitdrukking komen (Corrigan & Watson, 2002). Zoals maatschappelijke vooroordelen, zelf stigma en vooroordelen door associatie (Corrigan & Watson, 2002). In het onderzoek van Tobolowsky et al. (2019) gaf een jeugdzorgmedewerker toe dat zij soms negatieve aannames door associatie had. Zij gaf aan: "We zien niet het positieve. We zien alleen het negatieve". Een andere medewerker in dit onderzoek erkent tevens dat het gebruikelijk is om jongeren negatief te beoordelen, vanwege de verwachtingen vanuit de maatschappij. Indien een jongere iets fout deed merkte zij op dat mensen in het systeem dachten: "Oké, je bent geen goed persoon". Deze verhalen creëren een beeld, dat kan worden opgelegd op deze studenten en door anderen gebruikt kan worden om hun leven te interpreteren (Ward, 2017). De verhalen en verwachtingen vanuit de maatschappij hebben niet alleen invloed op hun leven door de verwachtingen van jeugdzorgmedewerkers, maar hebben tevens invloed op hun hoger onderwijsloopbaan door de verwachtingen van docenten (Mannay et al., 2017).

Docenten kunnen lage verwachtingen hebben door de verhalen vanuit de maatschappij, waardoor jongeren met een achtergrond in jeugdzorg zichzelf kwetsbaar voelen om door leraren beschouwd te worden als "mislukking" (Mannay et al., 2017). Dergelijke stigmatiserende praktijken en complexe ervaringen kunnen de educatieve verwachtingen van deze jongeren ondermijnen, wat kan leiden tot een vorm van "self-fulfilling prophecy" (Boser et al., 2014). Boser et al. (2014) hebben in hun onderzoek

aangetoond dat bepaalde percepties en verwachtingen van anderen van invloed kunnen zijn op gedrag en prestaties. Dit fenomeen wordt in dit onderzoek het Pygmalion-effect genoemd, ook bekend als de self-fulfilling prophecy. Met andere woorden, de lage verwachtingen die mensen hebben van jongeren met een jeugdzorgachtergrond, maken het waarschijnlijker dat deze jongeren meer geneigd zijn om deze verwachtingen waar te maken, en vice versa (Riley & Ungerleider, 2012).

Door lage verwachtingen en vooroordelen werd ook het zelfvertrouwen en zelfbeeld van de jongeren laag (Camarena-Prieto, 2021). In het onderzoek van Camarena-Prieto (2021) wordt duidelijk dat vooroordelen tegen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg zorgt voor een laag zelfbeeld en identiteitsproblemen, waardoor zij weinig zelfvertrouwen hebben in hun vaardigheden, wat de academische prestaties negatief beïnvloedt. Verder zijn deze studenten door vooroordelen mogelijk terughoudend om hulp te vragen (Tobolowsky et al., 2019). In het onderzoek van Tobolowsky et al. (2019) moesten pleegzorgalumni met tal van universiteitsmedewerkers praten voordat zij de hulp kregen die ze nodig hadden. Deze vicieuze cirkel was een veel voorkomende ervaring en bracht schaamte mee omdat ze hun achtergrond moesten delen.

Het delen van hun achtergrond met de universiteit vonden veel studenten moeilijk, door de stigma's die kleven aan hun achtergrond (Tobolowsky et al., 2019). Vanwege deze klevende stigma's kiezen jongeren met een jeugdzorg achtergrond er vaak voor om hun achtergrond privé te houden, om mogelijke vooroordelen in hun onderwijsloopbaan te vermijden (Dansey et al., 2019). In het onderzoek van Tobolowsky et al. (2019) vonden de deelnemers de identificatie van hun achtergrond een bron van schaamte. Ze voelden zich zowel emotioneel als academisch kwetsbaar (Tobolowsky et al., 2019). Ook maakt het vermijden van openheid over hun achtergrond initiële gesprekken met medestudenten soms moeilijk, omdat deze gesprekken vaak gaan over het thuisfront en achtergelaten familie (Dansey et al., 2019). Dit maakt deze gesprekken ongemakkelijk en kan bij de jongeren angst veroorzaken (Ellis & Johnston, 2024). Als gevolg hiervan kunnen jongeren met een jeugdzorgachtergrond zichzelf isoleren, aangezien zij communicatie en connectie vermijden om stigmatisering te voorkomen (Howard & MacQuarrie, 2022). Het vermijden van deze vooroordelen door zichzelf niet te identificeren als "jongere met een jeugdzorg achtergrond", kan er ook voor zorgen dat ze geen financiële of andere noodzakelijke ondersteuning krijgen die beschikbaar is op de universiteit (Pinkney & Walker, 2020). Ondanks dit ingrijpende gevolg zijn veel studenten bang voor de impact van vooroordelen op hun ervaringen in het hoger onderwijs (Pinkney & Walker, 2020).

Dit onderzoek probeert de impact van vooroordelen in kaart te brengen, zodat het duidelijk wordt hoe dit de ervaringen van studenten met een achtergrond in jeugdzorg in het hoger onderwijs beïnvloedt. Het is cruciaal dat vooroordelen geen invloed meer kunnen hebben op de ervaringen van deze jongeren in het hoger onderwijs. Elke jeugdige verdient gelijke kansen in het hoger onderwijs, zodat kinderen die aan

het begin van hun leven een achterstand hebben deze achterstand kunnen inhalen (Burke et al., 2016). Vanuit maatschappelijk oogpunt is het streven naar gelijke kansen voor alle jongeren, ongeacht hun achtergrond, een kernwaarde voor het realiseren van inclusief hoger onderwijs en het bevorderen van rechtvaardigheid in het onderwijs (Burke et al., 2016). Verder biedt dit onderzoek op wetenschappelijk vlak inzichten in de invloed van vooroordelen op de ervaringen tijdens de onderwijsloopbaan van deze jongeren. Hierdoor kunnen effectievere interventies en beleidsmaatregelen worden ontwikkeld om de impact van vooroordelen te verminderen en de succesansen in het hoger onderwijs te vergroten (Cotton et al., 2017). Met nieuwe inzichten kan het ondersteuningsbeleid worden aangepast om beter rekening te houden met de impact van vooroordelen, wat de angst voor stigmatisering kan verminderen en jongeren kan aanmoedigen om de nodige hulp aan te vragen.

Dit leidt tot het onderzoek met als centrale vraag: “Welke impact hebben vooroordelen tegen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg volgens wetenschappelijk onderzoek, en hoe beïnvloedt dit hun ervaringen in het hoger onderwijs?”

Allereerst volgt een methode waarin de methodologie wordt besproken. Door gebruik te maken van bestaande literatuur en onderzoeken, wordt er gestreefd om diepgaand begrip te krijgen van de uitdagingen. Dit zou kunnen helpen bij het ontwikkelen van mogelijke strategieën om de vooroordelen te verminderen en de participatie en het succes van deze jongeren in het hoger onderwijs te bevorderen. Verder staat in de methode de data die is geselecteerd en geanalyseerd. Daarna volgen de resultaten waarin de bevindingen uit de literatuur worden besproken. Met als laatste de discussie waarin een samenvatting van de belangrijkste bevindingen wordt gegeven, een antwoord op de onderzoeksvraag en de aanbevelingen voor de praktijk duidelijk wordt.

Methode

Onderzoeksdesign

Een systematische literatuurreview is uitgevoerd volgens de PRISMA-richtlijnen om de impact van vooroordelen op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs te onderzoeken (Moher et al., 2009). Deze methodologie heeft geleid tot het vinden van de benodigde informatie om antwoord te geven op de onderzoeksvraag en de diverse ervaringen van deze jongeren overzichtelijk weer te geven. De relevante artikelen die zijn gevonden tijdens het doorzoeken van literatuur zijn geïncorporeerd in het onderzoek. Op basis van de onderzoeksvraag: ‘‘Welke impact hebben vooroordelen tegen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg volgens wetenschappelijk onderzoek, en hoe beïnvloedt dit hun ervaringen in het hoger onderwijs?’’, is de gevonden informatie gegroepeerd in thema’s. Door de gevonden informatie is duidelijk geworden hoe vooroordelen de ervaringen van jongeren met een achtergrond in jeugdzorg beïnvloeden in het hoger onderwijs.

Dataverzameling

De databases ERIC, PsycINFO, SocINDEX en MEDLINE zijn geraadpleegd in de periode april 2024. De relevantie van ERIC ligt in zijn focus op onderwijs, wat cruciaal is voor het hoger onderwijs in dit onderzoek. Medline biedt inzichten in (mentale) gezondheid, wat relevant is voor mogelijke effecten op de (mentale) gezondheid van vooroordelen. PsycINFO richt zich op psychologische aspecten, wat relevant is voor mogelijke psychologische gevolgen. SocINDEX wordt gebruikt vanwege de overlap met sociologische aspecten binnen het jeugdzorgsysteem. Met behulp van de volgende zoekstring is geprobeerd relevante literatuur te vinden: ‘‘University or college or higher education AND foster care or foster children or foster youth AND experiences or perceptions or attitudes or feelings AND ‘prejud*’ or ‘discr*’ or ‘stereotyp*’ or bias’’. Aan de hand van de gevonden wetenschappelijke literatuur wordt de onderzoeksvraag beantwoord. Bij de onderzoeksvraag zijn een aantal zoektermen en kernwoorden opgesteld, die in tabel 1 worden weergegeven.

Tabel 1*Kernwoorden en zoektermen*

Kernwoorden	Zoektermen
Jongeren met een jeugdzorgachtergrond	“Foster care OR foster children OR foster youth”
Hoger onderwijs	“University OR college OR higher education”
Ervaringen	“Experiences OR perceptions OR attitudes OR views OR feelings”
Vooroordelen	“Prejud* OR discr* OR stereotyp* OR bias”

Om te kijken welke onderzoeken worden geïncludeerd, zijn er een aantal inclusiecriteria gehanteerd. Hierbij is gekeken naar de publicatiedatum, de focus op het onderwerp en de wetenschappelijke kwaliteit van de bronnen. Allereerst moeten de studies gepubliceerd zijn tussen 2000 en 2024, om recente ontwikkelingen en inzichten mee te nemen, wat de relevantie en actualiteit van de literatuur waarborgt. Recente literatuur biedt de meest up-to-date informatie, waardoor de bevindingen beter aansluiten bij de huidige context. Verder dienen deze studies gericht te zijn op problemen binnen het hoger onderwijs, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan vooroordelen tegen jongeren met een jeugdzorgachtergrond. Deze specifieke focus is gekozen, omdat het essentieel is voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. De term “hoger onderwijs” omvat zowel buitenlandse colleges als universiteiten. De studies kunnen zowel kwantitatief als kwalitatief van aard zijn. De inclusie van deze verschillende onderzoeksmethoden maakt het mogelijk om zowel statistische informatie als diepere kwalitatieve inzichten te verkrijgen, wat een holistisch begrip van de problemen mogelijk maakt. De geselecteerde bronnen zijn kritisch geëvalueerd aan de hand van de inclusiecriteria om betrouwbare informatie te verkrijgen. Bovendien is de informatie geanalyseerd om relevante gegevens te verzamelen ter beantwoording van de onderzoeksvraag. Deze procedure garandeert dat alleen de relevante studies worden opgenomen, wat de validiteit van betrouwbaarheid van de bevindingen versterkt.

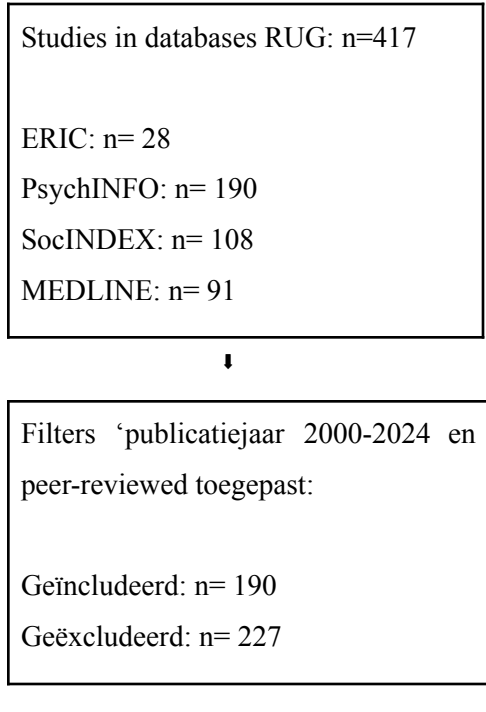
Dataselectie

De volgende zoekopdrachten zijn uitgevoerd in de databases ERIC, MEDLINE, PsychINFO en SocINDEX. Hiermee zijn in totaal 417 artikelen gevonden, verdeeld over de vier verschillende databases. Na het toepassen van de inclusiecriteria, waaronder het publicatiejaar 2000-2024 en peer-reviewed, bleven er 190 artikelen over.

Vervolgens zijn de titelpagina's beoordeeld, waarbij de focus lag op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond met betrekking tot vooroordelen. Hieruit zijn 10 bronnen geselecteerd. Daarna zijn de abstracts van de artikelen beoordeeld, waarbij uiteindelijk 8 bronnen overbleven. Deze bronnen zijn grondig gelezen, waarbij gelet is op de thema's met betrekking tot de impact van vooroordelen op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs. Dit resulteerde in 6 meest relevante bronnen. Uit deze bronnen zijn met behulp van het sneeuwbaaleffect nog 4 aanvullende bronnen gevonden. Het volledige proces van artikelselectie is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1

PRISMA flow diagram

Screening:

Geïnccludeerd na titelselectie: n= 10

Geïnccludeerd na lezen abstract: n= 8

Geïnccludeerd na lezen hele artikel: n= 6

Studies gevonden via
sneeuwbalselectie:

n=4

Totaal aantal geïnccludeerde artikelen:

n=10

Kwaliteitsbeoordeling van de studies

De inclusiecriteria zijn opgesteld om de kwaliteit van de geselecteerde studies te waarborgen. Om te beginnen moeten de artikelen recent zijn, wat wordt gegarandeerd door het specifieke publicatiejaar 2000-2024. Daarnaast is gestreefd naar het selecteren van onderzoeken die peer-reviewed zijn. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van de artikelen en draagt bij aan de wetenschappelijke waarde ervan. Bovendien moeten de onderzoeken zich richten op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs met betrekking tot vooroordelen. Dit zorgt voor validiteit in het onderzoek. Het onderzoek is repliceerbaar dankzij de systematische methodologie, waarbij de stappen nauwkeurig zijn beschreven. Vanwege de beperkte omvang van de steekproeven in de gebruikte literatuur is het onderzoek niet generaliseerbaar, omdat het mogelijk niet representatief is voor de gehele doelgroep van jongeren met een achtergrond in jeugdzorg. Daarnaast zijn de ervaringen van de jongeren subjectief en niet noodzakelijkerwijs representatief voor alle studenten met een jeugdzorgachtergrond.

Data-analyse

Er is een thematische analyse uitgevoerd op basis van zes geselecteerde onderzoeken (Galanis, 2018). Deze analyse is gekozen vanwege de geschiktheid om diepgaand inzicht te krijgen in complexe fenomenen en perspectieven, zoals de impact van vooroordelen op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs (Galanis, 2018). Door middel van deze analyse is de informatie uit deze studies geanalyseerd en zijn de belangrijkste delen gecodeerd. Vervolgens zijn er thema's afgeleid uit deze codes met behulp van een thematische synthese. Deze resulterende thema's worden weergegeven in Tabel 2, waarin de bevindingen en informatie uit de studies worden samengevat. Elk thema belicht de impact van vooroordelen op de perspectieven en ervaringen in het hoger onderwijs van de jongeren met een jeugdzorgachtergrond.

In totaal zijn er vier thema's geïdentificeerd, aangezien deze thema's het meest naar voren kwamen in de geïnccludeerde studies en van cruciaal belang zijn voor het begrijpen van de impact van vooroordelen op de ervaringen in het hoger onderwijs. Het eerste thema, "Zelfbeeld", behandelt de ervaringen van jongeren met betrekking tot hun eigen zelfbeeld. Vooroordelen kunnen een negatieve invloed hebben op het zelfbeeld van jongeren door negatieve stereotypering en stigma's. Het tweede thema, "Hulp zoeken", richt zich op de uitdagingen die deze jongeren ervaren bij het zoeken naar ondersteuning. Vooroordelen kunnen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg belemmeren om hulp te zoeken. Het derde thema, "Prestatiedruk", belicht de druk die jongeren voelen om te voldoen aan onrealistische verwachtingen om vooroordelen te weerleggen en negatieve resultaten te vermijden. Het laatste thema, "Opbouwen van een netwerk", gaat over de mogelijkheden van jongeren om sociale banden aan te gaan. Vooroordelen kunnen jongeren met een jeugdzorgachtergrond belemmeren bij het opbouwen van sociale banden.

Tabel 2*Overzicht literatuur*

Literatuur	Zelfbeeld	Hulp zoeken	Prestatiedruk	Opbouwen van een netwerk
Brower et al. (2021)	+	-	-	-
Horn (2019)	+	+	+	+
Martin & Jackson (2004)	+	-	-	-
Mountz et al. (2023)	-	+	+	+
Bluff et al. (2012)	+	-	+	+
Avant et al. (2021)	-	-	-	-
Cassidy & Burns (2022)	+	-	+	+
O'Neill et al. (2019)	-	+	-	-
Hauari et al. (2019)	-	+	-	-
Pinkney & Walker (2020)	-	+	+	-

Resultaten

In dit onderzoek zijn in totaal 10 bronnen gebruikt. Deze zijn onderworpen aan een thematische analyse, waarbij er vier hoofdthema's zijn geïdentificeerd: zelfbeeld, hulp zoeken, prestatiedruk en het opbouwen van een netwerk. In Tabel 3 worden deze thema's weergegeven, samen met een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit de analyse. De karakteristieken van deze bevindingen worden kort beschreven, en later in de resultaten worden deze verder uitgediept.

Tabel 3

Karakteristieken van de geïncludeerde literatuur

Literatuur	Land	Steekproef	Methode	Belangrijkste bevindingen
Brower et al. (2021)	VS	441 studenten; 284 academische administratoren; 336 docenten; 275 studieadviseurs; 23 ondersteunend personeel	Longitudinaal Onderzoek	Studenten trekken zichzelf en de kans op succes in twijfel door de vooroordelen en meningen van anderen.
Horn (2019)	VS	9 studenten	semi-gestructureerd interview	Extra motivatie, door negatieve uitkomsten; Achtergrond geheimhouden voor andere studenten; Betwijfelen succesansen; Vermijden van hulp
Martin & Jackson	UK	38 (oud)	semi-gestructureerd	Laag zelfbeeld;

(2004)			studenten	interview	
Mountz et al. (2023)	VS	6 studenten	participerend actieonderzoek	Minder communicatie met studenten; Extra motivatie/druk om het te behalen	
Bluff et al. (2012)	UK	9 studenten	semi-gestructureerd interview	Actief andere studenten met een achtergrond in vermijden; Jeugdzorg-identiteit als iets slechts zien; Denken dat de kansen op succes klein zijn	
Avant et al. (2021)	VS	23 studenten	semi-gestructureerd interview	Geen stigma door de jeugdzorgachtergrond	
Cassidy & Burns (2022)	UK	6 studenten	semi-gestructureerd interview	Extra motivatie om te presteren; Alleen bouwen op jezelf; Geen vertrouwen in anderen	
O'Neill et al. (2019)	UK	413 studenten	longitudinaal onderzoek	Twijfel met het bekend maken van jeugdzorg achtergrond, waardoor ze hulp kunnen missen	

Huari et al. (2019)	UK	9 studenten	interview	Twijfel met bekend maken van jeugdzorg achtergrond, waardoor ze hulp kunnen missen
Pinkney & Walker (2020)	UK	23 studenten; 2 personeelsleden van de universiteit	semi-gestructureerd interview	Twijfel met bekend maken van jeugdzorg achtergrond, waardoor ze hulp kunnen missen; Extra gemotiveerd om negatieve percepties te onwaar te maken

Zelfbeeld

Er zijn 5 studies die de impact van vooroordelen op het zelfbeeld van de studenten met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs bespreken (Brower et al., 2021; Horn, 2019; Martin & Jackson, 2004; Bluff et al., 2012; Cassidy & Burns, 2022). Hierbij hadden vooroordelen in de meeste studies een negatieve impact op het zelfbeeld van studenten (Brower et al., 2021; Horn, 2019; Martin & Jackson, 2004; Bluff et al., 2012). Studenten in het hoger onderwijs met een jeugdzorgachtergrond hadden in het onderzoek van Martin & Jackson (2004) vaak een laag zelfbeeld. Deze studenten, die deelnamen aan semi-gestructureerde interviews, gaven aan dat stigma's vanuit de maatschappij die kleven aan de jeugdzorgachtergrond, invloed hadden op hun zelfvertrouwen met betrekking tot intelligentie. De semi-gestructureerde interviews boden diepere inzichten, waardoor de kans op een nauwkeurige representatie van de werkelijkheid toenam en de validiteit van het onderzoek werd gewaarborgd (Martin & Jackson, 2004). Een student in het onderzoek van Martin & Jackson (2004) vertelde: "Ik denk dat het stigma dat verbonden is aan het opgroeien in jeugdzorg en het gebrek aan kansen ervoor zorgen dat je automatisch als 'underachiever' wordt gezien. Ook als een probleemgeval. Ik herinner me dat iemand tegen me zei: "Je zit in de jeugdzorg omdat je ondeugend bent". Daardoor voelt het alsof je meteen al gedoemd bent te falen." Hierdoor werd duidelijk dat deze jongeren automatisch als onderpresteerders door de maatschappij en leraren worden gezien, wat zorgt voor een laag zelfbeeld (Martin & Jackson, 2004). Dit werd tevens gevonden in het onderzoek van Brower et al. (2021), waarbij een student uitlegde dat hij zijn eigen potentie onderschatte op basis van de vooroordelen die kleven aan zijn identiteit als een pleegkind. Denigrerende opmerkingen van een leraar hadden ertoe geleid dat hij zijn eigen zelfbeeld en toekomstkansen in twijfel trok.

Horn (2019) toont in zijn onderzoek aan dat het niet alleen gaat om de impact van vooroordelen vanuit leraren, maar dat vooroordelen van personeel in tehuizen tevens van invloed kunnen zijn op het zelfbeeld. In dit onderzoek geeft een student aan dat zij in het begin van haar studie onderpresteert, vanwege de reacties die zij kreeg vanuit het tehuis. Door de negatieve reacties, met boodschappen over het falen op de universiteit, zorgde ervoor dat zij het idee kreeg dat zij het hoger onderwijs niet aankon. Hierdoor stond zij zelfs op het punt om te stoppen.

In het onderzoek van Bluff et al. (2012) laten studenten weten dat het stigma van een "jeugdzorgverlater" wel degelijk een rol speelde in hun zelfbeeld. De vooroordelen, met betrekking tot een jeugdzorgachtergrond, brachten schaamte en twijfel met zich mee. Het feit dat dit deel uitmaakte van hun identiteit, maakte veel invloed op hun zelfbeeld. Het kostte een student jaren om eroverheen te komen, en om zelfvertrouwen te krijgen in het hoger onderwijs.

Als laatste werd in het onderzoek van Cassidy & Burns (2022) een tegenstrijdig beeld gevonden. De negatieve percepties en vooroordelen vanuit de maatschappij, die kleven aan hun achtergrond, hadden positieve effecten. Doordat mensen in de maatschappij zeiden dat ze niet zouden slagen in het hoger onderwijs, kregen zij veel intrinsieke motivatie en probeerden zij het tegendeel te bewijzen. Dit werd duidelijk door reacties als: "Ik wilde niet betrokken zijn op school, maar ik wilde een punt maken voor mijzelf en mij bewijzen aan anderen" en "Ik had de motivatie". Ondanks deze tegenstrijdige bevinding geeft het merendeel van de studies aan dat vooroordelen een negatieve impact hebben op het zelfbeeld van studenten met een jeugdzorgachtergrond.

Opbouwen van een netwerk

Een ander thema dat vaak verscheen in studies is het opbouwen van een netwerk. Uit verschillende studies blijkt dat het opbouwen van een netwerk wordt beïnvloed door vooroordelen tegen studenten met een jeugdzorgachtergrond. Hierbij zorgen vooroordelen voor moeilijkheden in het opbouwen van een netwerk (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Bluff et al., 2012; Cassidy & Burns, 2022). In het onderzoek van Horn (2019) gaven enkele studenten aan dat ze vreesden dat hun jeugdzorgachtergrond zou leiden tot stigmatisering door anderen. Een student vertelde dat zij daarom terughoudend was om haar verleden te delen met anderen, uit angst voor vooroordelen. Ze zag een medestudent met een vergelijkbare achtergrond haar ervaringen in de pleegzorg als excuus gebruiken, en wilde dit gedrag ten alle koste vermijden omdat ze vond dat dit het stereotype bevestigde. De vermindering van het vertellen van hun achtergrond in jeugdzorg maakt het voor studenten moeilijk om verbinding te maken met medestudenten en een netwerk op te bouwen. Het probleem met het opbouwen van een netwerk als gevolg van vooroordelen kwam ook naar voren in het onderzoek van Mountz et al. (2023), waar verschillende studenten spraken over ervaringen met stigmatisering. Ze vonden het lastig om te beslissen of ze hun achtergrond wel of niet aan medestudenten moesten vertellen. Soms leidde het delen van hun achtergrond tot gevoelens van stigmatisering. Dit gevoel kwam vooral tot uiting, toen er vragen werden gesteld over familie en hun thuissituatie. Een student in het onderzoek van Mountz et al. (2023) gaf aan: "Het begint altijd met: 'Oh, hoe is het met je familie', waarbij ze gewoon aannemen dat ik een familie heb". Deze student merkte op dat ze vaak vragen kreeg over haar familie en etniciteit. Mensen gingen er al automatisch vanuit dat ze alle details over haar achtergrond kende, terwijl dit niet altijd het geval is voor studenten met een jeugdzorgachtergrond. Vanwege de stigma's rond hun achtergrond communiceren sommige studenten minder met hun medestudenten om stigmatisering en uitsluiting te vermijden. Dit gedrag werd bevestigd door andere studenten die ook minder contact zochten met hun medestudenten, waardoor het opbouwen van een netwerk bemoeilijkt wordt. In het onderzoek van Bluff

et al. (2012) gaven studenten aan dat ze bewust het contact met medestudenten die een vergelijkbare achtergrond hadden vermeden, omdat ze niet geassocieerd wilden worden met het stigma dat aan een jeugdzorgachtergrond verbonden is. Een student in het onderzoek van Bluff et al. (2012) vertelde: "Ik wist dat het nieuws en de dingen die je hoort waardeloos zijn, maar ik wilde mijzelf gewoon niet associëren met andere mensen die hetzelfde hadden meegemaakt als ik." Studenten vreesden dat deze vooroordelen hun kansen in het hoger onderwijs zouden beïnvloeden en bouwden daarom geen netwerk op met medestudenten die een vergelijkbare achtergrond hadden. Als laatste benadrukten studenten in het onderzoek van Cassidy & Burns (2022) dat de aanwezigheid van negatieve vooroordelen hen ertoe aanzette om voornamelijk op zichzelf te vertrouwen. Zij hadden dus een hoger zelfbeeld, waardoor ze voelden dat ze slechts één persoon konden vertrouwen, en dat was henzelf. Studenten in het onderzoek van Cassidy & Burns (2022) gaven reacties als: "Ik doe alles zelf. Ik ben gewoon iemand die ermee aan de slag gaat", "Ik heb niemand anders nodig om voor mij te zorgen" en "Ik kan voor mijzelf zorgen, ik heb het al eerder gedaan". Vanwege vooroordelen voelden ze zich terughoudend om op anderen in hun netwerk te leunen. Dit resulteerde in een beperkt netwerk en een algemeen gebrek aan vertrouwen in anderen. Ze werden als het ware gedwongen om zelfstandig te opereren, omdat ze het gevoel hadden geen andere keuze te hebben dan op zichzelf te bouwen.

Hulp zoeken

Het volgende thema dat meermaals terugkomt in verschillende studies is het zoeken van hulp en ondersteuning. Verschillende studies hebben aangetoond dat studenten met een jeugdzorgachtergrond moeite hebben met het zoeken van hulp vanwege de vooroordelen waarmee ze te maken krijgen (Horn, 2019; O'Neill et al., 2019; Hauari et al., 2019; Pinkney & Walker, 2020). Deze studenten zijn vaak terughoudend om iets te delen over hun jeugdzorgachtergrond. In het onderzoek van Horn (2019) werd vastgesteld dat sommige studenten hulp vermeden, zodat zij hun achtergrond in de jeugdzorg niet bekend hoefden te maken aan de universiteit. Dit vanwege angst voor bevestiging van de negatieve vooroordelen en percepties over deze doelgroep. Dit is problematisch, omdat veel hulpbronnen pas beschikbaar zijn nadat studenten "bewijs" hebben geleverd van hun achtergrond in de jeugdzorg (O'Neill et al., 2019). Een student in het onderzoek van O'Neill et al. (2019) vertelde: "Ik ontdekte dat mijn persoonlijke omstandigheden mijn SAAS-aanvraag bemoeilijkten, omdat ze 'vervreemding bewijs' eisen. Wat op zekere hoogte een paradoxale verklaring is, omdat de belangrijkste reden waarom ik deze fondsen nodig heb, juist het volledige gebrek aan contact met mijn ouders is". Verder bleek in het onderzoek van O'Neill et al. (2019) eveneens dat veel studenten met een jeugdzorgachtergrond hun persoonlijke omstandigheden niet willen onthullen uit angst voor stigma's en vooroordelen van anderen. Hierdoor stonden ze negatief

tegenover het proces van hulpverlening vanuit de universiteit, waarin zij hun achtergrond in jeugdzorg moesten aantonen. Een aantal studenten in het onderzoek van O'Neill et al. (2019) lieten weten ervoor gekozen te hebben om hun achtergrond niet bekend te maken bij de universiteit. Zij voelden zich niet comfortabel, met als reden dat ze dachten dat het geen toegevoegde waarde zou hebben en uit angst om anders behandeld te worden. Een student in het onderzoek van O'Neill et al. (2019) vertelde: "Ik wil niet dat mijn tijd in de jeugdzorg een factor is bij het ontvangen van onderwijs. Ik wil het gewoon verdiend hebben". Hauari et al. (2019) toonden in hun onderzoek ook aan dat het openlijk bekendmaken van hun jeugdzorgachtergrond aan de universiteit een uitdaging vormde voor de studenten. Net als in eerdere onderzoeken moesten studenten hun achtergrond in jeugdzorg bewijzen om toegang te krijgen tot aangeboden hulp. Veel studenten twijfelden echter met het bekendmaken van hun achtergrond, ongeacht de mogelijke consequenties, waarbij zij geen hulp zouden krijgen van de universiteit. Hoewel ze bezorgd waren over mogelijke stigmatisering, had bijna elke student zijn of haar achtergrond bekendgemaakt. Er was echter veel begrip voor studenten die ervoor kozen dit niet te doen vanwege het stigma rond hun achtergrond, aangezien ze zich bewust waren van de mogelijkheid om anders behandeld te worden. In het onderzoek van Pinkney & Walker (2020) werd nogmaals bevestigd dat studenten terughoudend waren met het bekendmaken van hun achtergrond in jeugdzorg, waardoor de aangeboden ondersteuning niet altijd wordt benut. Deze terughoudendheid, voortkomend uit angst voor stigma's die gepaard gaan met het label van een jeugdzorgachtergrond, kan vervolgens ook de prestatiedruk van deze studenten verhogen. Ze proberen te voldoen aan academische eisen zonder de benodigde ondersteuning, wat extra druk met zich mee kan brengen (Pinkney & Walker, 2020).

Prestatiedruk

De meeste studies hebben aangetoond dat studenten met een jeugdzorgachtergrond extra druk voelen om te presteren tijdens hun hoger onderwijsloopbaan, als gevolg van de vooroordelen die bestaan over deze doelgroep (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Cassidy & Burns, 2022; Pinkney & Walker, 2020). In het onderzoek van Horn (2019) beschreven sommige studenten hoe ze zich gemotiveerd voelen om succesvol te zijn, omdat ze wilden bewijzen dat ze de vooroordelen vanuit de maatschappij en statistische verwachtingen kunnen overtreffen. De aanwezigheid van vooroordelen en negatieve boodschappen over studenten met een jeugdzorgachtergrond leidde tot een toename in motivatie. Bijvoorbeeld, in het onderzoek van Horn (2019) kreeg een student te horen: "Jij gaat het nooit halen vanwege jouw achtergrond". Dit soort vooroordelen motiveert een aantal studenten om beter te presteren en veroorzaakt extra prestatiedruk. Deze studenten willen bewijzen dat ze kunnen slagen en zetten zichzelf onder druk om dit te bereiken. In het onderzoek van Mountz et al. (2023) komt deze gedachtegang nogmaals naar

voren. Studenten hoopten de statistische cijfers uit de maatschappij te overtreffen, zij noemden dit ook wel "beat the odds". Dit gaf extra motivatie en druk om het hoger onderwijs succesvol af te ronden. Daarnaast biedt het hoger onderwijs hen kansen om meer te bereiken in hun latere leven, wat ook zorgt voor extra motivatie en druk. Een student in het onderzoek van Mountz et al. (2023) ervaarde vooroordelen van haar "social worker", die niet verwachtte dat de student het hoger onderwijs zou behalen. Dit zorgde eveneens voor meer motivatie en prestatiedruk, aangezien de student haar ongelijk wilde bewijzen. Zij vertelde: "Ik dacht aan mijn 'social worker' en hoe ze dacht dat ik niet naar de universiteit zou kunnen gaan. Hierdoor was ik niet van plan om af te haken en haar dat in mijn gezicht te laten duwen. Ik voelde dat ik haar op een of andere manier moest laten zien dat ze het mis had". Ook in het onderzoek van Cassidy & Burns (2022) werd duidelijk dat studenten een hogere prestatiedruk en motivatie hadden als gevolg van stigma's die aan hun achtergrond kleefden. Negatieve percepties en vooroordelen vanuit de maatschappij stimuleerden hen om gemotiveerd te zijn, waardoor zij meer de druk voelden om te presteren. Ze wilden bewijzen dat de mensen met vooroordelen het bij het verkeerde eind hadden. Ook wilden ze aan zichzelf bewijzen dat zij wel degelijk succesvol konden zijn, ongeacht de vooroordelen van anderen. Studenten bedachten zich dat ondanks de "moeilijke start" in het leven, het niet betekent dat zij het altijd moeilijk zullen hebben. Hoewel sommige studenten minder prestatiedruk ervaarden toen zij jonger waren en school niet als belangrijk beschouwden, werd het overwinnen van de negatieve vooroordelen vanuit school en andere kinderen een soort drijfveer om te laten zien dat ze wel degelijk succes kunnen behalen. Opnieuw werd de bevestiging gevonden in het onderzoek van Pinkney & Walker (2020), waar studenten ook spraken over de extra prestatiedruk en motivatie die voortkwam uit de vooroordelen. Studenten hadden een innerlijke drang om hun achtergrond te overstijgen en tegen alle verwachtingen in te slagen.

Aan de andere kant liet het onderzoek van Bluff et al. (2012) een ander beeld zien. Hoewel studenten erkenden dat vooroordelen invloed hadden op hun prestatiedruk, merkten zij op dat zij minder zelfvertrouwen en motivatie hadden om te slagen in het hoger onderwijs. Hun lage zelfbeeld, door vooroordelen, demotiveerde hen. Het stigma rondom een achtergrond in de jeugdzorg zorgde ervoor dat de studenten twijfelden aan hun eigen succeskansen. De prestatiedruk was niet hoog, aangezien de vooroordelen toch zeiden dat ze niet gingen slagen. Voor één student kostte het jaren om deze negatieve percepties te overwinnen en intrinsieke motivatie te vinden om te slagen. In het onderzoek van Bluff et al. (2012) vertelde zij: "Ik dacht gewoon, 'ze weten waar ze het over hebben', en dus denk je 'je gaat het niet halen'. Het heeft me echt beïnvloed en het kostte zoveel jaren om er overheen te komen. Om te denken, 'ik kan het, ik kan het'." Hoewel de vooroordelen in dit onderzoek hen demotiveerden, nam de prestatiedruk over algemeen toe door de negatieve verwachtingen.

In de gezamenlijke bevindingen van deze studies wordt een beeld geschetst van een bredere problematiek. Ze wijzen erop dat stigmatisering en vooroordelen niet slechts individuele ervaringen zijn, maar een gedeeld thema vormen dat de ervaringen in het hoger onderwijs belemmert. De gevonden thema's kunnen elkaar ook onderling beïnvloeden, waarbij een negatief zelfbeeld door vooroordelen de netwerkvorming kan belemmeren en het zoeken naar hulp bemoeilijkt, wat op zijn beurt de prestatiedruk kan vergroten etc.

Discussie

De onderzoeksvraag voor deze systematische literatuurreview luidt: ‘Welke impact hebben vooroordelen tegen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg volgens wetenschappelijk onderzoek, en hoe beïnvloedt dit hun ervaringen in het hoger onderwijs?’. Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in zowel de impact als de beïnvloeding van vooroordelen op de ervaringen in het hoger onderwijs van jongeren met een jeugdzorgachtergrond. Vooroordelen hebben vaak wel degelijk impact op de ervaringen in het hoger onderwijs van jongeren met een achtergrond in jeugdzorg. Maar in hoeverre en in wat voor vorm zij een rol spelen, hangt af van de jeugdige en de situatie. Ondanks de situationele verschillen blijken uit de resultaten er ook generaliseerbare situaties te zijn. Hierbij zijn vier thema's gevonden: Zelfbeeld, Hulp zoeken, Prestatiedruk en Opbouwen van een netwerk.

Verschillende studenten met een jeugdzorgachtergrond in onderzoeken laten zien dat vooroordelen een negatieve impact hebben op hun zelfbeeld in het hoger onderwijs (Brower et al., 2021; Horn, 2019; Martin & Jackson, 2004; Bluff et al., 2012; Cassidy & Burns, 2022). Deze vooroordelen, zowel vanuit de samenleving als vanuit nabije relaties zoals docenten, leiden tot zelfonderschatting en twijfel over toekomstkansen (Martin & Jackson, 2004, Brower et al., 2021, en Horn, 2019). Desondanks suggereren bevindingen van Cassidy & Burns (2022) dat vooroordelen ook kunnen leiden tot intrinsieke motivatie en zelfvertrouwen om negatieve verwachtingen te weerleggen. Over het algemeen belichten de resultaten voornamelijk de negatieve invloed van vooroordelen op het zelfbeeld van jongeren met een jeugdzorgachtergrond, waarbij een laag zelfbeeld kan resulteren in negatieve ervaringen in het hoger onderwijs.

Vooroordelen beïnvloeden ook het zoeken van hulp in het hoger onderwijs (Horn, 2019; O'Neill et al., 2019; Hauari et al., 2019; Pinkney & Walker, 2020). Studenten zijn terughoudend met het zoeken van hulp uit angst voor de bevestiging van negatieve vooroordelen over hun achtergrond (Horn, 2019). Ondanks hun zorgen hebben vele studenten hun achtergrond wel bekendgemaakt om universitaire ondersteuning te benutten (O'Neill et al., 2019; Hauari et al., 2019; Pinkney & Walker, 2020). Enkeling voelde zich niet comfortabel vanwege het stigma, wat de benutting van hulpverlening belemmert en leidt tot negatieve percepties tegenover het proces van hulpverlening (O'Neill, 2019). Deze studies tonen aan dat vooroordelen de bereidheid van studenten met een jeugdzorgachtergrond om hulp te zoeken beïnvloeden, wat op zijn beurt hun ervaringen in het hoger onderwijs beïnvloedt.

Verder ervaren studenten met een jeugdzorgachtergrond extra druk om te presteren in het hoger onderwijs vanwege de vooroordelen tegen hen (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Cassidy & Burns, 2022; Pinkney & Walker, 2020). Vooroordelen stimuleren een innerlijke motivatie om tegen de verwachtingen van anderen te slagen (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Cassidy & Burns, 2022; Pinkney & Walker, 2020). Aan de andere kant ervaren sommige studenten juist minder zelfvertrouwen en motivatie door de klevende stigma's aan hun achtergrond, zoals gevonden in het onderzoek van Bluff et al. (2012). Het stigma leidde tot twijfel over hun kansen op succes in het hoger onderwijs. Dit resulteerde in een lage prestatiedruk, aangezien zij volgens de vooroordelen toch niet zouden slagen. Toch suggereren de resultaten over het algemeen dat vooroordelen een positieve impact hebben op de prestatiedruk van studenten met een achtergrond in jeugdzorg in het hoger onderwijs (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Cassidy & Burns, 2022; Pinkney & Walker, 2020).

Als laatste is gekeken naar de impact van vooroordelen op het opbouwen van een netwerk. Vooroordelen bemoeilijken het delen van achtergrondinformatie door studenten met een jeugdzorgachtergrond, wat niet alleen het vermogen om verbinding te maken met medestudenten belemmert, maar ook het opbouwen van een ondersteunend netwerk (Horn, 2019; Mountz et al., 2023 en Bluff et al., 2012). Deze stigma's resulteren in een gebrek aan vertrouwen in anderen, waardoor studenten vooral op zichzelf vertrouwen en een beperkt netwerk hebben (Cassidy & Burns, 2022). Al met al ervaren studenten met een achtergrond in jeugdzorg moeilijkheden bij het opbouwen van een netwerk in het hoger onderwijs vanwege de vooroordelen waarmee ze worden geconfronteerd (Horn, 2019; Mountz et al., 2023; Bluff et al., 2012; Cassidy & Burns, 2022).

Concluderend laten deze studies zien dat stigmatisering en vooroordelen niet alleen individuele ervaringen zijn, maar gemeenschappelijke thema's die de ervaringen in het hoger onderwijs beïnvloeden. Onderzoeken tonen aan dat vooroordelen tegen jongeren met een achtergrond in jeugdzorg een negatieve impact kunnen hebben op het zelfbeeld van deze studenten, hun vermogen om hulp te zoeken en hun netwerk op te bouwen. Tegelijkertijd kunnen de vooroordelen ook een lichte positieve invloed hebben op de intrinsieke motivatie en de prestatiedruk. Er is geen eenduidig antwoord op de vraag hoe vooroordelen de ervaringen in het hoger onderwijs van jongeren met een jeugdzorgachtergrond beïnvloeden, aangezien de beleving voor iedereen anders is. Doch is wel duidelijk dat vooroordelen wel degelijk invloed hebben op de ervaringen van jongeren met jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs. Deze bevindingen onderstrepen het belang van de self-fulfilling prophecy, waarbij de negatieve verwachtingen over een student met een jeugdzorgachtergrond uiteindelijk hun gedrag beïnvloeden en de vooroordelen bevestigen. Hierdoor kan er een soort vicieuze cirkel ontstaan die moeilijk te doorbreken is.

Sterke kanten en limitatie van het onderzoek

Dit onderzoek vertoont enkele sterke punten, maar ook enkele zwakke punten. De gebruikte hoeveelheid wetenschappelijke bronnen, waarborgt de wetenschappelijke integriteit van het onderzoek. De gehanteerde methode, een thematische analyse, maakt het onderzoek replicerbaar en transparant. Er moet wel rekening mee worden gehouden dat de geïncludeerde onderzoeken voornamelijk uit de VS en het VK komen. Er zijn verschillen in de onderwijssystemen, wat de generaliseerbaarheid naar het Nederlandse onderwijssysteem beperkt. Opvallend is dat de meeste onderzoeken voornamelijk de negatieve aspecten van vooroordelen op de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs belichten, waarbij positieve aspecten en mogelijke oplossingen onderbelicht blijven. Dit zou kunnen wijzen op publicatiebias, waarbij negatieve resultaten vaker gepubliceerd worden dan positieve. Bovendien blijkt uit onderzoek van Avant et al. (2021) zelfs dat vooroordelen geen rol spelen in de ervaringen van jongeren met een jeugdzorgachtergrond in het hoger onderwijs, wat aangeeft dat er misschien te eenzijdig gefocust wordt op de negatieve aspecten zonder rekening te houden met mogelijk positieve ervaringen of zelfs het ontbreken van invloeden van vooroordelen. Daarnaast hebben de onderzoeken kleine steekproeven, die de bevindingen beïnvloeden doordat het de representativiteit van de resultaten kan verminderen en de generaliseerbaarheid ervan kan beperken. Ook bemoeilijkt de unieke en individuele aard van ervaringen het generaliseren van resultaten, waardoor het lastig is om de impact van vooroordelen op hun ervaringen volledig in kaart te brengen. Het toepassen van mixed-methods onderzoek, waarbij zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens worden verzameld, kan helpen om de beperkingen van kleine steekproeven te verminderen. Ten slotte, hoewel er 10 wetenschappelijke

artikelen zijn opgenomen, is dit aantal voor een systematische literatuurreview aan de lage kant, wat de uitgebreidheid van het onderzoek beperkt. Het toevoegen van meer artikelen zou het onderzoek aanzienlijk kunnen versterken.

Aanbevelingen voor onderzoek en praktijk

Uit dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen voortgekomen. Deze studie richt zich voornamelijk op de impact van vooroordelen op de ervaringen van jongeren met een achtergrond in jeugdzorg in het hoger onderwijs. Er is echter nog weinig onderzoek gedaan, waarbij de impact van stereotypering en stigmatisering op de ervaringen in het hoger onderwijs het hoofdonderwerp is. Vaak komt dit onderdeel alleen zijdelings aan bod in studies die zich richten op de negatieve invloed van hun achtergrond op hun hoger onderwijsloopbaan. Er is nog weinig bekend over mogelijke oplossingen of zelfs positieve aspecten van hun jeugdzorgachtergrond.

Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op het verkennen van deze minder onderzochte perspectieven en het ontwikkelen van mogelijke oplossingen. Dit is van groot belang, aangezien er momenteel weinig literatuur beschikbaar is die zich hierop richt. De verschillende soorten impact van vooroordelen, zoals gevonden in dit onderzoek, laat zien dat elke student unieke ervaringen heeft. Daarom is een belangrijke aanbeveling voor de praktijk om elke situatie individueel te beoordelen en te benaderen.

Als laatste benadrukken deze resultaten het belang van beleidsanalyses van het hoger onderwijs om te beoordelen of het beleid effectief de hulpvragen oplost. Het is hierbij cruciaal dat de praktijk de impact van vooroordelen niet uit het oog verliest. In situaties waarin ondersteuning wordt geboden, moet er meer begrip en ruimte komen voor het openlijk bespreken van hun jeugdzorgachtergrond, omdat meerdere studenten hier moeite mee hebben uit angst voor stigmatisering. Deze angst hoort niet thuis bij het aanvragen van hulp. De scholen in het hoger onderwijs moeten zich hiervan bewust zijn en passende maatregelen treffen. Zij moeten een ondersteunende omgeving creëren, waarin studenten zich veilig genoeg voelen om hun achtergrond te delen zonder angst voor negatieve vooroordelen. Zo kunnen zij de benodigde hulp en ondersteuning krijgen die essentieel zijn voor hun academisch succes en welzijn.

Literatuurlijst

Avant, Deneca & Miller-Ott, Aimee & Houston, Doris. (2021). "I Needed to Aim Higher:" Former Foster Youths' Pathways to College Success. *Journal of Child and Family Studies*. 30. 1-16. 10.1007/s10826-020-01892-1.

Bergman, A.-S. (2016). "In a Proper Home": Foster Children's Needs and Foster Parents' Suitability during the Twentieth Century. *Journal of Family History*, 41(2), 176-191. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0363199016635493>

Bluff, B., King, N., & McMahon, G. (2012). A phenomenological approach to care leavers' transition to higher education. *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, 69, 952-959. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.12.020>

Boser, U., Wilhelm, M., & Hanna, R. (2014). *The Power of the Pygmalion Effect*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED564606.pdf>

Brower, R. L., Bertrand Jones, T., & Hu, S. (2021). Overcoming the "Trash Talk in Your Head": Extending an Ethic of Care to Students Experiencing Intersectional Stigma in Community College. *AERA Open*, 7(1).

Burke, P. J., Southgate, E., Bennet, A. & Gray, K. (2016). Capability, Belonging and Equity in Higher Education: Developing Inclusive Approaches.

Camarena-Prieto, C. (2021). EXPLORING RESILIENCY AMONG FORMER FOSTER YOUTH IN HIGHER EDUCATION. *UCLA*. ProQuest ID: CamarenaPrieto_ucla_0031D_20461. Merritt ID: ark:/13030/m5v76dtj. Retrieved from <https://escholarship.org/uc/item/4fr4z95q>

Carey, C. (2023). Coping with Stigma: Experiences and Responses of Former Youth in Care. *Qualitative Sociology Review*, 19(3), 26-51. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.18778/1733-8077.19.3.02>

Cassidy, T., & Burns, V. (2022). Care experienced adults in education: Barriers and facilitators. *Journal of Education*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/00220574221121579>

Clemens, E. V., Helm, H. M., Myers, K., Thomas, C., & Tis, M. (2017). The voices of youth formerly in foster care: Perspectives on educational attainment gaps. *Children and Youth Services Review*, 79, 65–77. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.003>

Collins, P. H., & Bilge, S. (2016). *Intersectionality*. Cambridge: Polity Press.

Colvin, E. J. & Knight, E. B. (2021). *Supporting Care Experienced Young People into Higher Education*. Collier Fund 4 Report. Charles Sturt University.

Corrigan, P. W., & Watson, A. C. (2002). Understanding the impact of stigma on people with mental illness. *World psychiatry : official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 1(1), 16–20.

Cotton, D., Nash, T., & Kneale, P. (2017). Supporting the retention of non-traditional students in Higher Education using a resilience framework. *European Educational Research Journal*. 16. 62-79. 10.1177/1474904116652629.

Crenshaw, K. W. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1989, 139–167. <http://chicagounbound.uchicago.edu/uclf/vol1989/iss1/8>

Dansey, D., Shbero, D., & John, M. (2019). Keeping secrets: How children in foster care manage stigma. *Adoption and Fostering*, 43(1), 35–45. <https://doi.org/10.1177/0308575918823436>

Elliott, S. & Fitzgerald, C. (2022). Navigating Higher Education: Factors Contributing to Former Foster Care Youth's Graduation from Post-Secondary Education. *Canadian Journal of Higher Education / Revue canadienne d'enseignement supérieur*, 52(4), 56–66. <https://doi.org/10.47678/cjhe.v52i4.189775>

Ellis, K., Johnston, C. Resilience, higher education and widening participation: generating change for care experienced students. *High Educ* 87, 1–16 (2024). <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00985-8>

Ferguson, R. (2019). *Hidden among the under-represented: Foster youth access and persistence in Ontario post-secondary education* [Doctoral dissertation, Ontario Institute for Studies in Education, University of Toronto]. TSpace. <http://hdl.handle.net/1807/97034>

Fuentes, L. J. (2023). The Relentless Pursuit of College -- Elevating the Voices of Former Foster Youth and Social Work Professionals. In ProQuest LLC. https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/https://gateway.proquest.com/openurl?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&res_dat=xri:pqm&rft_dat=xri:pqdiss:30523125

Galanis, P. (2018). Data analysis in qualitative research: thematic analysis. *Archives of Hellenic Medicine*, 35(3), 416-421. Geraadpleegd op 20 mei 2024, via <http://srv54.mednet.gr/archives/2018-3/416abs.html>

Gillborn, D. (2015). Intersectionality, critical race theory, and the primacy of racism: Race, class, gender, and disability in education. *Qualitative Inquiry*, 21(3), 277–287. <https://doi.org/10.1177/1077800414557827>

Gross, J. P., Stolzenberg, E., & Williams, A. (2020) "College Choice and Enrollment among Youth Formerly in Foster Care," *Journal of College Access: Vol. 5 : Iss. 2 , Article 3*. Available at: <https://scholarworks.wmich.edu/jca/vol5/iss2/3>

Harvey, A., McNamara, P, Andrewartha, L, & Luckman, M. (2015). Out of care, into university: Raising higher education access and achievement of care leavers. Final Report. Retrieved from <https://www.ncsehe.edu.au/wp-content/uploads/2015/03/Out-of-Care-Into-University.pdf>

Hail, Toni & Kearney, Kerri. (2023). Completing College after Foster Care: A Retrospective Lens. *International Journal on Social and Education Sciences*. 5. 571-604. 10.46328/ijonses.558.

Hauari, H., Hollingworth, K., & Cameron, C. (2019). Getting it right for care experienced students in higher education. Thomas Coram Research Unit, University College London.

Horn, J. P. (2019). ‘That Piece of Paper is Your Golden Ticket’: How Stigma and Connection Influence College Persistence among Students who are Care Leavers. *Child Welfare*, 97(6), 101–120.

Howard, K., & MacQuarrie, S. (2022). Perspectives of Care Experienced Young People Regarding Their Academic Experiences in Further Education. *Frontiers in Education*, 7, 821783. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.821783>

King, K. (2023). Creating Relational Density to Buffer the Effects of Childhood Maltreatment in Preadolescent Foster Youth. *Clinical Social Work Journal*. <https://doi.org/10.1007/s10615-023-00876-0>

Knorth, E.J. (2000). Besluitvorming over uithuisplaatsing in de jeugdzorg. *Kind en adolescent*, 21, 44-59. <https://doi.org/10.1007/BF03060760>

Kovarikova, J. (2017). Exploring youth outcomes after aging-out of care. Provincial Advocate for Children and Youth. <https://www.homelesshub.ca/sites/default/files/attachments/Exploring%20Youth%20Outcomes%20After%20Aging-Out%20of%20Care%20.pdf>

Lindner, A. R., & Hanlon, R. (2024). Outcomes of youth with foster care experiences based on permanency outcome—Adoption, aging out, long-term foster care, and reunification: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 156, 1–19. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107366>

Mannay, D., Evans, R., Staples, E., Hallett, S., Roberts, L., Rees, A., et al. (2017). The consequences of being labelled ‘looked-after’: exploring the educational experiences of looked-after children and young people in Wales. *Br. Educ. Res. J.* 43, 683–699. doi: 10.1002/berj.3283

Maaskant, A., & Reinders, A. (2010). Wat is pleegzorg? De zorg voor pleegkinderen (pp. 8-23). Bohn Stafleu van Loghum Houten. https://doi.org/10.1007/978-90-313-7981-1_1

Martin, P. Y., & Jackson, S. (2002). Educational success for children in public care: advice from a group of high achievers. *Child & Family Social Work*, 7(2), 121–130. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1046/j.1365-2206.2002.00240.x>

Mendes, P., Michell D., & Wilson, J. Z. (2014). Young people transitioning from out-of-home care and access to higher education: A critical review of the literature. *Children Australia*, 39(4), 243-252.

Miranda, Cristina, "Exploring the lived experiences of foster youth who obtained graduate level degrees: self-efficacy, resilience, and the impact on identity development" (2019). *Theses and Dissertations*. 1109. <https://digitalcommons.pepperdine.edu/etd/1109>

Morton, B. (2018). The grip of trauma: How trauma disrupts the academic aspirations of foster youth. *Child Abuse & Neglect*. 75. 73-81. 10.1016/j.chiabu.2017.04.021.

Mountz, S., Pan, S., Sevillano, L., Dyett, J., & Kartikawatiningsih, D. (2023). Fostering Leaders of Our World: Facilitators and Barriers to Educational Success Among a Cohort of Foster Scholars in College. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 40(2), 271–289. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10560-022-00904-x>

Myers, K., Lalonde, T., Tsai, C., Clemens, E. V., Sheesley, A. P., & Tolliver, L. (2020). Postsecondary education participation and persistence of Colorado students who have experienced foster care (Report No. 107A). Denver, CO: Colorado Evaluation and Action Lab at the University of Denver.

NJI. (2019). Kwaliteitscriteria gezinshuizen, kwaliteit van jeugdhulp in professionele gezinsvormen. Geraadpleegd op 17 februari 2023, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Kwaliteitscriteria-Gezinshuizen.pdf>

O’Higgins, A., Sebba, J., and Gardner, F. (2017). What are the factors associated with educational achievement for children in kinship or foster care: a systematic review. *Child. Youth Serv. Rev.* 79, 198–220. doi: 10.1016/j.childyouth.2017.06.004

O’Neill, L., Harrison, N., Fowler, N., & Connelly, G. (2019). “Being a student with care experience is very daunting”: Findings from a Survey of Care Experienced Students in Scottish Colleges and Universities. Glasgow: CELCIS. https://www.celcis.org/files/9115/6147/3751/SFC_Report_FINAL_for_web_and_print.docx.pdf

Pecora, P. (2012). Maximizing educational achievement of youth in foster care and alumni: Factors associated with success. *Children and Youth Services Review*. 34. 10.1016/j.childyouth.2012.01.044.

Pinkney, S and Walker, G (2020) ‘It was me, but it was them that helped me’: Exploring the issues for care experienced young people within higher education. *Children and Youth Services Review*, 108. 104576. ISSN 0190-7409 <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104576>

Richtlijn Residentiële Jeugdhulp voor jeugdhulp en jeugdbescherming. (2021). In richtlijnenjeugdhulp.nl. Geraadpleegd op 22 maart 2024, van https://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2015/09/Richtlijn-Residentiele-Jeugdhulp_Richtlijn-V3_DEF.pdf

Riley, T. & Ungerleider, C. (2012). Self-fulfilling prophecy: How teachers' attributions, expectations and stereotypes influence the learning opportunities afforded Aboriginal students. *Canadian Journal of Education*. 35 (2). Pp.303-333.. *Canadian Journal of Education*. 35. 303-333.

Samuels, G.E. & Pryce, J. (2008). "What doesn't kill you makes you stronger": Survivalist self-reliance as resilience and risk among young adults aging out of foster care. *Children and Youth Services Review*. 30. 1198-1210. [10.1016/j.chilyouth.2008.03.005](https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2008.03.005).

Soria, K. M. (2023). Food and Housing Insecurity among Adult Undergraduates during the COVID-19 Pandemic. *Adult Education Quarterly: A Journal of Research and Theory*, 73(4), 402–421. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/07417136231192405>

Tobolowsky, B., Scannapieco, M., Aguiniga, D. & Madden, E. (2019). Former foster youth experiences with higher education: Opportunities and challenges. *Children and Youth Services Review*. 104. [10.1016/j.chilyouth.2019.05.039](https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.05.039).

Van Holen, F., Moens, J., Van Hove, L., Verheyden, C., & Vanderfaeillie, J. (2024). What criteria do foster care workers take into account when recommending foster children's visiting arrangements with their birth parents. *Child & Family Social Work*, 29(1), 259–269. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/cfs.13074>

Ward, S., Devereux, R., Mayall, H., O'Neill, T., & Worsley, A. (2017). Care leavers on social work courses: A study of identity management. *Child and Family Social Work*, 22(1), 339–348. <https://doi.org/10.1111/cfs.12244>